

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący)

SSN Jacek Grela (sprawozdawca)

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z wniosku V. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.,
A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., T.G., J.D., T.D. i W.S.
przy udziale Gminy Dziwnów, M.G., P.G., R.S., Z.S., K.T., M.S., J.S., M.G., I.P.,
D.P., K.G., R.N., I.S., K.S., T.S., M.M., M.M.1, M.S.1, P.S., J.G., S.N., P.W., L.W.,
K.F., M.R., E.R., J.K., J.K.1, D.N., W.N., M.L., Skarbu Państwa - Starosty
Kamieńskiego, J.D1. i E.D.
o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości, ewentualnie o stwierdzenie zasiedzenia
służebności gruntowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 grudnia 2022 r.,
zażalenia uczestnika P.G.
na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 24 lutego 2022 r., sygn. akt II Ca 439/20,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając Sądowi
Okręgowemu w Szczecinie rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 września 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. Analiza akt i ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy wskazywały na fakt, że L.W. n mieszka pod adresem wskazanym we wniosku, a wnioskodawcy nie zrealizowali zobowiązania sądu do wskazania prawidłowego adresu uczestnika.

W dniu 6 grudnia 2021 r. T.G. złożył wniosek o podjęcie zawieszonego postępowania i wskazał, że adres L.W. to ul. D., [...] S.. W związku z powyższym, celem weryfikacji wskazanego adresu, zarządzono doręczenie uczestnikowi na powyższy adres postanowienia z 6 września 2021 r., a nadto zwrócono się do właściwego komisariatu policji o ustalenie, czy L.W. mieszka pod wskazanym przez wnioskodawcę adresem. Korespondencja wróciła niepodjęta, podwójnie awizowana. Z ustaleń Policji wynikało zaś jednoznacznie, że L.W. nigdy nie mieszkał pod adresem wskazanym w piśmie T.G..

Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z 24 lutego 2022 r. oddalił wniosek o podjęcie zawieszonego postępowania i umorzył postępowanie apelacyjne.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem P.G., wnosząc o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione, choć nie wszystkie argumenty w nim zawarte zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie należy zauważyć, że wniesiona w postępowaniu odwoławczym apelacja wszczyna to postępowanie. Zatem, to skarżący staje się stroną inicjującą postępowanie drugoinstancyjne.

Powyższa uwaga była konieczna, ponieważ przenosząc rozwiązanie prawne zawarte w art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. na płaszczyznę postępowania odwoławczego, należy pod pojęcie powoda (wnioskodawcy w postępowaniu nieprocesowym) podstawić pojęcie skarżącego.

W analizowanej sprawie apelacje wnieśli wnioskodawcy i uczestnik P.G.. Osoby te uzyskały zatem status skarżących.

Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w związku z tym, że wnioskodawcy nie zrealizowali zobowiązania do wskazania właściwego adresu uczestnika L.W..

W tym stanie rzeczy brak podstaw, aby zobowiązanie ciążące na wnioskodawcach łączyć z sytuacją prawną uczestnika postępowania P.G., który w postępowaniu odwoławczym posiada odrębny od nich status skarżącego.

W rezultacie, w stosunku do P.G. – co wprost wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia – nie tylko nie było podstaw do zawieszenia postępowania, ponieważ niewywiązanie się z obowiązku wskazania adresu dotyczyło wnioskodawców, ale tym bardziej do następczego umorzenia postępowania.

Ponadto należy wskazać, że zarówno w judykaturze, jak i nauce prawa tyczy się spór na temat, czy można umorzyć zawieszone postępowanie, jeżeli przyczyna zawieszenia w rzeczywistości nie istniała albo jeżeli przyczyną zawieszenia była w istocie inna okoliczność niż powołana przez sąd w uzasadnieniu postanowienia o zawieszeniu. Innymi słowy, rozbieżności poglądów dotyczą tego, czy podejmując decyzję o umorzeniu zawieszonego postępowania, sąd władny jest zbadać podstawy zawieszenia (szeroko na temat tych rozbieżności A. Jakubecki, w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1–366*, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021, teza 4 do art. 182).

Analiza poglądów judykatury i doktryny prowadzi do jednoznacznego wniosku, że zdecydowanie przeważające jest stanowisko – które w pełni podziela Sąd Najwyższy rozpoznający niniejszą sprawę – że o umorzeniu zawieszonego postępowania decydują rzeczywiste przyczyny, a nie te wskazane w postanowieniu o zawieszeniu.

Mając powyższe na względzie, w okolicznościach niniejszej sprawy należy uznać, że zażalenie okazało się uzasadnione nie tylko ze względu na aprioryczny brak podstaw do umorzenia postępowania w części dotyczącej uczestnika P.G., ale również dlatego, iż nie było w ogóle podstaw do zawieszenia postępowania.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na dwie istotne kwestie.

Po pierwsze, w niniejszej sprawie znajdzie zastosowanie art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1469, dalej: „nowela”), który stanowi, że do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

Trafnie wskazuje się w nauce prawa, że przepisy w brzmieniu dotychczasowym, o których mowa w art. 9 ust. 4 noweli, to nie tylko przepisy regulujące postępowanie apelacyjne czy zażaleniowe, lecz wszystkie uregulowania kodeksu postępowania cywilnego, które stosuje sąd rozpoznający środek odwoławczy (zob. M. Dziurda, M. Sieńko, w: *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, red. T. Zembrzusi, , Warszawa 2020, teza 59 do art. 9).

Powyższe oznacza przede wszystkim, że znajdzie zastosowanie art. 394¹ § 2 k.p.c., który obowiązywał do chwili wejścia w życie noweli i który pozwalał wnieść zażalenie do Sądu Najwyższego m.in. na postanowienie umarzające postępowanie apelacyjne.

W takiej sytuacji, będąc konsekwentnym, nie będzie miał zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c., na który powołuje się skarżący, ponieważ został on wprowadzony do porządku prawnego na mocy wspomnianej noweli.

Po drugie jednak wymaga przypomnienia, że zgodnie z art. 394 § 3 k.p.c. zażalenie powinno czynić zadość wymaganiom pisma procesowego oraz zawierać wskazanie zaskarżonego postanowienia i wniosek o jego zmianę lub uchylenie, jak również zwięzłe uzasadnienie zażalenia ze wskazaniem w miarę potrzeby nowych faktów i dowodów. Powołany przepis stosuje się również do zażalenia przysługującego do Sądu Najwyższego (art. 394¹ § 3 k.p.c.). Wobec szczególnej regulacji dotyczącej wymagań formalnych dla zażalenia nie stosuje się w tym zakresie odesłania do apelacji zawartego w art. 397 § 3 k.p.c. Nie jest zatem konieczne precyzowanie w zażaleniu odrębnych zarzutów (tak jak w apelacji).

Wystarczające jest ogólne uzasadnienie zażalenia, wskazujące uchybienia sądu, który wydał zaskarżone postanowienie (zob. M. Manowska, w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-477(16)*, red. M. Manowska, Warszawa 2022, tezy 22 i 23 do art. 394).

W tym stanie rzeczy trzeba podkreślić, że wprowadzie skarżący wskazał na możliwość ustanowienia kuratora, ale kwestia ta wymagała doprecyzowania. Niniejsza sprawa bowiem toczy się w trybie postępowania nieprocesowego. Wobec tego, zgodnie z art. 510 § 2 k.p.c., jeżeli okaże się, że zainteresowany nie jest uczestnikiem, sąd wezwie go do udziału w sprawie. Przez wezwanie do wzięcia udziału w sprawie wezwany staje się uczestnikiem. W razie potrzeby wyznaczenia kuratora do zastępowania zainteresowanego, którego miejsce pobytu jest nieznane, jego wyznaczenie następuje z urzędu. Bezsprzecznie przyjmuje się, że w przypadku gdy zachodzi konieczność wyznaczenia kuratora dla zainteresowanego, którego miejsce pobytu nie jest znane, następuje to w trybie art. 143 i 144 k.p.c., z tą jednak różnicą, że kurator powinien być ustanowiony z urzędu, niezależnie od wniosku w tej sprawie. Dodać należy, że postępowanie nieprocesowe o zasiedzenie nie wyłącza możliwości ustanowienia kuratora zgodnie z art. 510 § 2 k.p.c.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 1, 2 (aktualnie uchylony) i 3 k.p.c.

as

l.n